Қызылорда облысы бойынша қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттық бюллетені

№9 шығарылым
қыркүйек 2022 жыл

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ
«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК
ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫНЫҢ КЕШЕНДІ ЗЕРТХАНАСЫ

	Мазмұны	**Парақ**
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Жер үсті сулары сапасының жай-күйі	9
4	Радиациалық жағдай	10
5	Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы	10
6	**Қосымша 1**	11
7	**Қосымша 2**	16
8	**Қосымша 3**	17

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Қызылорда облысы бойынша «Қазгидромет» РМК филиалының қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жасау кешенді зертханасының мамандарымен орындаларған жұмыстардың нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, қоғамды және халықты Қызылорда облысы бойынша қоршаған ортаның жай-күйі туралы хабардар етуге арналған және қоршаған ортаның ластануының өзгеру үрдісін ескере отырып, Қазақстан Республикасы аумағындағы қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс- шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

Қызылорда облысының атмосфералық ауа қабаты сапасынын бағалау

1. Атмосфералық ауа қабатының негізгі ластаушы заттары

«Қызылорда облысы экология департаменті» және «Қызылорда облысы бойынша табиғи ресурстар және табиғат пайдалануда реттеу басқармасының» ақпараттарына сәйкес, қалада қоршаған ортаға эмиссия жүргізетін мекемелер саны 1006. Стационарлы көздерден шығарылатын нақты ластаушы заттар шығындылары 26,96 мың тонна құрайды.

Автотранспорт құрылғылар саны басты есепте жеңіл автомобильдер 136 162 мың бірлікті құрайды, оның 18 821 бірлігі газ қолданады.

Қызылорда облысы энергетика және тұрғынүй-коммуналдық шаруашылығы басқармасының ақпаратына сәйкес, Қызылорда қаласында 64 147 жеке тұрғын жайлар және 144 өндірістік мекемелер.

2. Қызылорда облысы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай-күйі

Қызылорда облысының аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау жүргізу 3 бекет бойынша жүргізіледі, оның ішінде 1 қолдан сынама алынатын бекет және 2 автоматты станция (Қосымша 1).

Жалпы қала бойынша 8 көрсеткіш анықталады: *1) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) қалқыма бөлшектер4) азот диоксиді; 5)күкірт диоксиді; 6)азот оксиді, 7)көміртегі оксиді; 8) озон.*

1 кестеде бақылау жүргізу бекеттерінің орналасуы және әр бекет бойынша анықталатын көрсеткіштер тізімінің ақпараты берілген.

1 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны және анықталатын қоспалар

№	Сынама алу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	қол күшімен алынған сынама(дискретті әдіс)-тәулігіне 3 рет	Төрекулов көшесі 76	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, оксид азота.
2	үзіліссіз режимде-әр 20 минут сайын	Берденов көшесі, 6,	РМ-2,5 қалқымалы бөлшектері, РМ-10 қалқымалы бөлшектері, күкірт диоксид, көміртегі оксиді,азот диоксиді, азот оксиді, озон,гамма қуаттылығыны дозасы.
3		Қойсары батыр көшесі н/з	Қалқымала бөлшектер РМ-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді,озон,гамма қуаттылығыны дозасы.

Қызылорда қаласында стационарлық бақылау бекеттері мен қатар жылжымалы экологиялық зертхана жұмыс жасайды, жылжымалы зертхана көмегімен қосымша қаланың 2 нүктесібойынша ауа сапасын өлшеу жүргізіледі (1-

қосымша- экспедициялық нүктелерден сынамалар алу картасы) 4 көрсеткіш бойынша: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) күкірт диоксиді; 3) көміртегі оксиді; 4) азот диоксиді;

Қызылорда қаласы бойынша 2022 жылдың қыркүйек айындағыатмосфералық ауа сапасына бақылаулар нәтижелері

Стационарлық бақылау желісінің деректері бойынша (10.1-сур.) қаланың атмосфералық ауасы жалпы ластану деңгейі ***төмен*** болып бағаланды, СИ=1 (төмен деңгей), ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) анықталды.

Жалпы қала бойынша ластаушы заттардың орташа айлық шоғырлары күкірт диоксиді – 1,04 ШЖШ$_{о.т.}$, РМ-10 қалқымалы бөлшектері – 1,37 ШЖШ$_{о.т.}$,озон– 2,3 ШЖШ$_{о.т.}$,басқа ластаушы заттар ШЖШ-дан аспады.

Жалпы қала бойынша ластаушы заттардың максималды-бірлік шоғырлары ШЖШ-дан аспады (1-кесте).

Нақты көрсеткіштер, нормадан асу еселігі, сонымен қатар сапа нормативінен асу еселігі және саны 2 кестеде көрсетілген

2 кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	**Орташа шоғыр ($Q_{о.т.}$)**		**Ең жоғарғы бір реттік шоғыр ($Q_{м.б.}$)**		**НП %**	**ШЖШ арту жағдайларының саны**		
	мг/м^3	**ШЖШ$_{о.т.}$ асу еселігі**	**мг/м^3**	**ШЖШ$_{м.б.}$ асу еселігі**		**>ШЖШ**	**>5 ШЖШ**	**>10 ШЖШ**
Қалқымабөлшектер (шаң)	0,0344	0,23	0,1000	0,20	0,0			
РМ-2,5 қалқыма бөлшектері	0,0077	0,22	0,1074	0,67	0,0			
РМ-10 қалқыма бөлшектері	0,0820	1,37	0,2994	1,00	0,0			
Күкіртдиоксиді	0,052	1,04	0,157	0,31	0,0			
Көміртегіоксиді	0,4644	0,15	4,8052	0,96	0,0			
Азот диоксиді	0,0365	0,91	0,1986	0,99	0,0			
Азот оксиді	0,0054	0,09	0,2462	0,62	0,0			
Озон	0,0690	2,30	0,1598	0,76	0,0			

Нәтижесі:

Соңғы 5 жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі қыркүйек айында төмендегідей өзгерді:

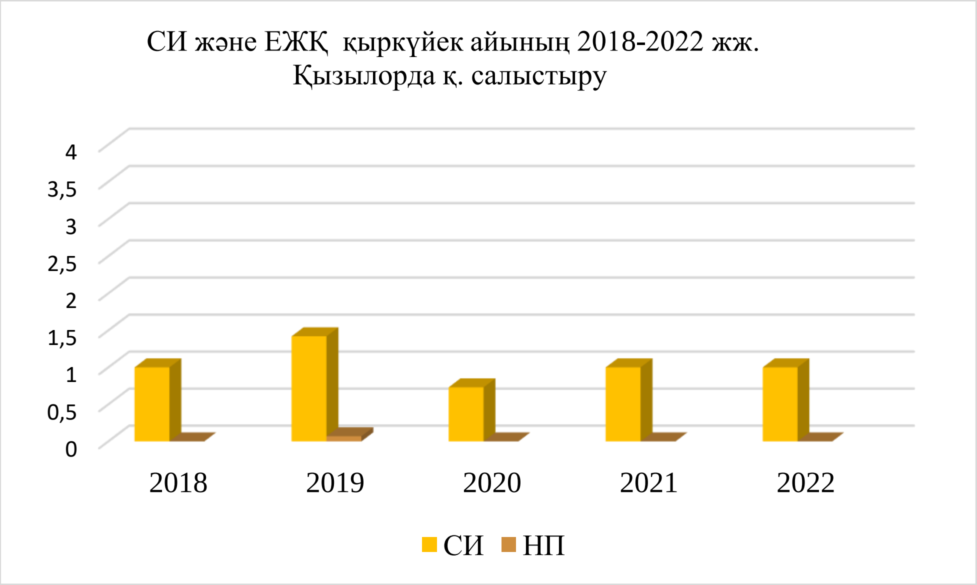

Графиктен көрінгендей, атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2018-2019 көтеріңкі, 2020- 2022 жж. төмен болды.

Метеорологиялық жағдайлар

Қызылорда қаласының ауа райы ай бойы циклондардың, антициклондардың және атмосфералық фронттардың ықпалында болды. Шаңды дауыл, қатты ыстық, 18 м/с дейін екпінді жел.

2.1 Ақай кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану жай-күйі

Атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау 1 стационарлық бекетте жүргізілді.

Жалпы кент бойынша 5 көрсеткіш анықталады: *1) қалқыма бөлшектерPM-10; 2) азот диоксиді; 3) күкірт диоксиді; 4) азот оксиді, 5) көміртегі оксиді;*

3 кестеде бақылау жүргізу бекетінің орналасуы және анықталатын көрсеткіштер тізімінің ақпараты берілген.

3 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны және анықталатын қоспалар

№	Сынама алу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	үзіліссіз режимде-әр 20 минут сайын	Коркыт-Ата көшесі, 23А	Қалқымалы бөлшектер(шаң),күкірт диоксиді,көміртегі оксиді,азот диоксиді, азот оксиді, гамма қуаттылығының дозасы.

Атмосфераның ластануын жалпы бағалау. Стационарлық бақылау желісінің деректері бойынша (10.2-сур.) атмосфералық ауаның жалпы ластану деңгейі ***төмен*** болып бағаланды, СИ=1 (төменгі деңгей) және ЕЖҚ=0% (төменгі деңгей) анықталды.

Жалпы кенті бойынша ластаушы заттардың максималды-бірлік және орташа айлық заттар шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

4 кесте

Ақай кенті бойынша атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр ($Q_{о.т.}$)		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр ($Q_{м.б.}$)		НП %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м^3	ШЖШ$_{о.т.}$ асу еселігі	мг/м^3	ШЖШ$_{м.б.}$ асу еселігі		>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Қалқымабөлшектер (шаң)	0,0000	0,00	0,00	0,00	0,0000			
Күкіртдиоксиді	0,0077	0,15	0,08	0,15	0,0000			
Көміртегіоксиді	0,1419	0,05	1,73	0,35	0,0000			
Азот диоксиді	0,0126	0,31	0,20	0,98	0,0000			
Азот оксиді	0,0011	0,02	0,13	0,31	0,0000			

Нәтижесі:

Соңғы 5 жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі қыркүйек айында төмендегідей өзгерді:

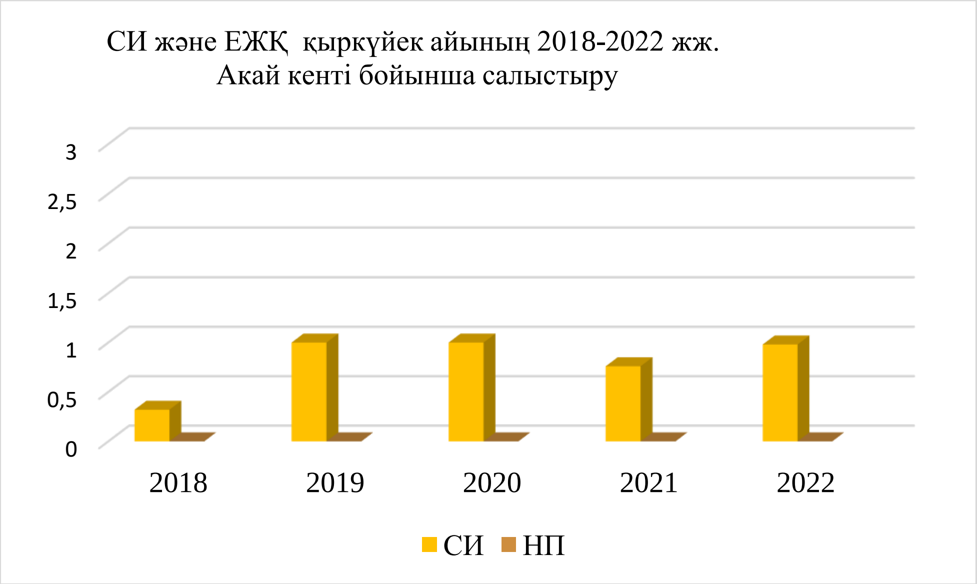

Графиктен көрінгендей, атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2018-2022 ж. төмен болды.

2.2 Төретам кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану жай-күйі

Атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау 1 стационарлық бекетте жүргізілді.

Жалпы кент бойынша 5 көрсеткіш анықталады: *1) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 2) азот диоксиді;3) күкірт диоксиді; 4) азот оксиді, 5) көміртегі оксиді;*

5 кестеде бақылау жүргізу бекетінің орналасуы және анықталатын көрсеткіштер тізімінің ақпараты берілген.

5 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны және анықталатын қоспалар

№	Сынама алу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	үзіліссіз режимде-әр 20 минут сайын	Муратабаев көшесі, 51 «А»	РМ-10 қалқымалы бөлшектері, күкірт диоксиді, азот диоксиді, азот оксиді, гамма қауттылығы.

Атмосфераның ластануын жалпы бағалау. Стационарлық бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауасының жалпы ластану деңгейі ***төмен*** болып бағаланды, СИ=0,6 (төменгі деңгей) және ЕЖҚ=0% (төменгі деңгей) анықталды.

Жалпы кенті бойынша ластаушы заттардың максималды-бірлік және орташа айлық заттар шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Кесте6

Төретам кенті бойынша атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр ($Q_{о.т.}$)		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр ($Q_{м.б.}$)		НП %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м^3	ШЖШ$_{о.т.}$асу еселігі	мг/м^3	ШЖШ$_{м.б}$.асу еселігі		>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
РМ-10 қалқымабөлшектері	0,0000	0,00	0,00	0,00	0,0000			
Күкіртдиоксиді	0,0080	0,16	0,03	0,05	0,0000			
Көміртегіоксиді	0,3499	0,12	2,87	0,57	0,0000			
Азот диоксиді	0,0154	0,38	0,12	0,60	0,0000			
Азот оксиді	0,0009	0,01	0,04	0,10	0,0000			

Нәтижесі:

Соңғы 5 жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмендегідей өзгерді:

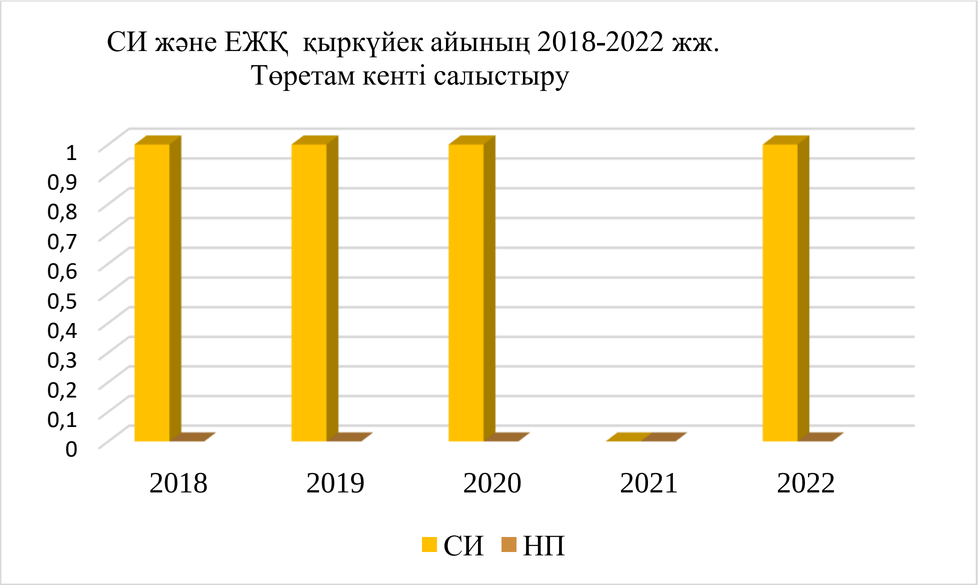

Графиктен көрінгендей, атмосфералық ауаның ластану деңгейі соңғы 2018-2022 жж. төмен болды.

3. Қызылорда облысы бойынша жер үсті сулары сапасының жай-күйі мониторингі

Қызылорда облысы аумағында жер үсті суларының сапасына бақылау су 2 объектісінің Сырдария өзеніжәне Арал теңізі 7 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **34** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *көзбен шолу, судың шығысы мен деңгейі, су температурасы, еріген оттегі, сутегі көрсеткіші, ОБТ$_5$,ОХТ, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, иондар сомасы, құрғақ қалдық, гидрокарбонаттар, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді (азот, фосфор, темір қосылыстары) және органикалық заттар (мұнай өнімдері, СББЗ, ұшпа фенолдар), ауыр металдар, пестицидтер.*

Қызылорда облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

13 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Көрсеткіштер	Өлшем бірлік	концентрация
	Қыркүйек 2021 ж.	Қыркүйек2022ж.			
Сырдария өзені	4 класс	4 класс	Сульфаттар	мг/дм3	400
			Магний	мг/дм3	38,632
			Минерализация	мг/дм3	1394,717

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2021 жылғы қыркүйек айыменсалыстырғанда Сырдария өзенінің жер үсті суларының сапасы айтарлықтай өзгермеген, сапа класы 4 класс деңгейінде қалады.

Қызылорда облысы бойынша су объектілеріндегі негізгі ластаушы зат сульфаттар, минерализация, магнийболып табылады. Көрсеткіштер бойынша сапа нормативтерінің асып кетуі негізінен өңірдің ауыл шаруашылығы қызметімен байланысты.

2022 жылдыңқыркүйек Қызылорда облысының аумағында жоғары ластану және экстремалды жоғары ластану жағдайлары тіркелмеді.

2 Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

3 Қосымшада Арал теңізінің жер үсті су сапасының нәтижелері бойынша ақпарат.

4. Радиациялық жағдай

Атмосфералық ауаның ластауының гамма сәулелеуну денгеі күнсайын жергілікті 3 метеорологиялық станцияларда (Арал теңізі, Қызылорда, Шиелі) және Қызылорда қаласы (№3ЛББ) мен Ақай (№1ЛББ), Төретам (№1 ЛББ) кенттерінің 3 автоматты бекетінде бақылау жүргізіледі (қосымша 1)

Облыстың елді- мекендері бойынша атмосфералық ауа қабатына жерге жақын қабатындағы радиаяциалық гамма-фонның орташа мәні 0,07-0,19мкЗв/сағ. аралығында. Облыс бойынша радияциалық гамма-фонның орташа мәні 0,12 мкЗв/сағ.,яғни шекті жол берілетін шамаға сәйкес келеді.

Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау Қызылорда облысының аумағында 2 метеорологиялық станцияларда (Арал теңізі, Қызылорда) ауа сынамасын горизонтальді планшеттер алу жолымен жүзеге асырлады.Барлық станцияда бес тәулік сынама жүргізіледі.

Облыс аумағында атмосфераның жерге жақын қабатында орта тәуліктік радиоактивтердің түсу тығыздығы1,4-2,1 Бк/м^2 аралыгында болды. Облыс бойынша радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 1,7 Бк/м^2, бұл шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

5. Қызылорда облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Арал теңізі, Жусалы, Қызылорда) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын құрамында барлық анықталатын заттардың шоғырлары шекті рұқсат етілген шоғырлардан (ШЖШ) аспады.

Жауын-шашын сынамаларында сульфаттар 84,07%.

Ең үлкен жалпы минерализация Жосалы МС-85,85 мг/л белгіленді.

Атмосфералық жауын-шашынның үлесті электр өткізгіштігі 240,10 мкСм/см (Жосалы МС) дейінгі шекте болды.

Түскен жауын-шашын сынамаларында қышқылдық сілтісі аз негізінде сипатта болып 7,66 (Жосалы МС).

Қосымша 1

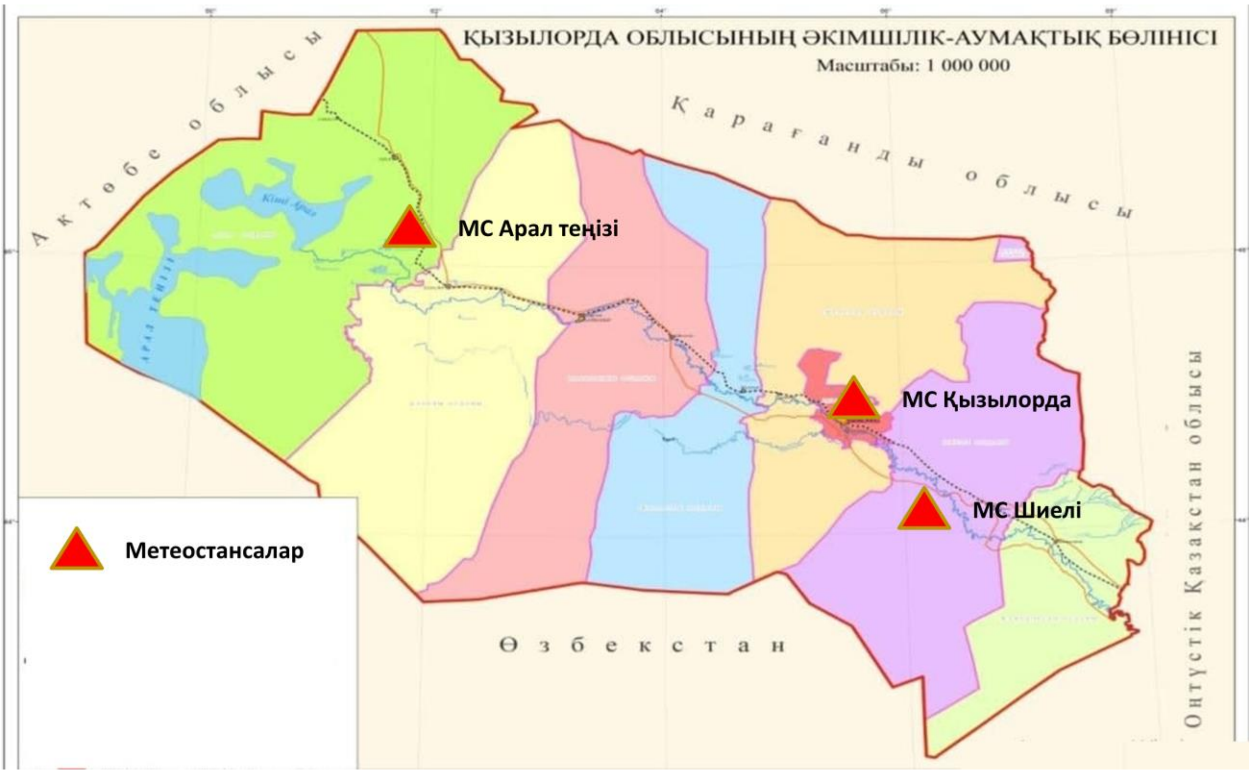

Сур.1 – Қызылорда облысында орналасқан метеостансалар(жауын-шашын)

КЫЗЫЛОРДА
А
Б
В
Кызылжарма
в с\х Абая
Жезказган
пос.Теренозек
ТЭЦ-6
ДСК
М\Н АКМЕШИТ
М\Н МЕРЕЙ
М\Н САМАЛ
М\Н САУЛЕТ
Южная промзона
Шымкент
Солтүстік өндіріс аймағы
Оңтүстік өндіріс аймағы
Қойсары батыр к-сі,№1
Берденов к-сі, №12А
Төрекұлов к-сі, №76

Масштабы: 1 000 000
Қарағанды облысы
Ақтөбе облысы
АКАЙ
СКАТ
Өзбекстан
Оңтүстік Қазақстан облысы
Құрастырған: Махамова Нұрсаule

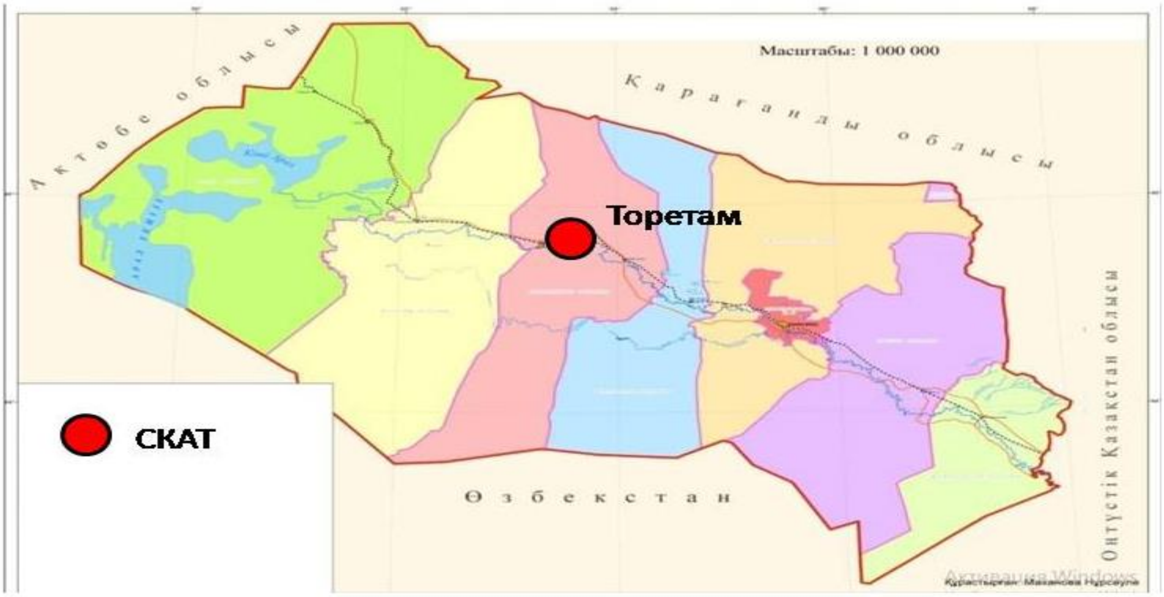
Масштабы: 1 000 000
Қарағанды облысы
Ақтөбе облысы
Торетам
СКАТ
Өзбекстан
Оңтүстік Қазақстан облысы

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМШІЛІК-АУМАҚТЫҚ БӨЛІНІСІ
Масштабы: 1 000 000
Ақтөбе облысы
Қарағанды облысы
Оңтүстік Қазақстан облысы
Өзбекстан
Шиелі кенті
Автоматты бекет

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМШІЛІК-АУМАҚТЫҚ БӨЛІНІСІ
Масштабы: 1 000 000
Ақтөбе облысы
Қарағанды облысы
Оңтүстік Қазақстан облысы
Өзбекстан
Арал қаласы
Автоматты бекет

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМШІЛІК-АУМАҚТЫҚ БӨЛІНІСІ
Масштабы: 1 000 000
Ақтөбе облысы
Қарағанды облысы
Әйтеке би кенті
Автоматты бекет
Өзбекстан
Оңтүстік Қазақстан облысы

Қосымша 2

Қызылорда облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Сырдария өзені	суының температурасы 22,0-24,6ºС, сутектік көрсеткіштің орташа мәні 6,7-8,1, суда еріген оттегінің концентрациясы 4,1-5,2мг/дм3, ОБТ5 орта есеппен 0,9-1,3 мг/дм3, мөлдірлігі 21 см, иісі барлық бекеттерде 0 балл.	
тұстама Төмен Арық бекеті, – Қызылорда қаласы (Тюмень-Арык гб, Төмен Арық станциясынан 2,2 шакырым БОБ-қа қарай, 0,25 шақырым бекеттен төмен	4 класс	магний – 30,52 мг/дм3. Магнийнақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
тұстама - Қызылорда қ.(қаладан 0.5 шакырым жоғары)	4 класс	сульфаттар – 432мг/дм3,магний – 36,6 мг/дм3, минерализация – 1456,367 мг/дм3. Сульфаттар, магний нақты концентрациясы фондық кластан аспайды, минерализация концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Кызылорда қаласы (қаладан 3 шакырымтөмен)	4 класс	сульфаттар – 444 мг/дм3,магний – 42,69 мг/дм3, минерализация – 1480,402 мг/дм3. Сульфаттар және магний нақты концентрациясы фондық кластан аспайды, минерализация концентрациясы фондық кластан асады.
Тұстама Жосалы кенті (су бекетінде)	4 класс	сульфаттар – 384мг/дм3,магний – 42,68 мг/дм3, минерализация – 1367,338мг/дм3. Сульфаттар,минерализация және магний нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Тұстама Қазалы қаласы. Қазалыдан 3,0 шакырым ОБ-қа қарай, су бекетінен	4 класс	магний – 36,61 мг/дм3,минерализация – 1312,449 мг/дм3 және сульфаттар – 360мг/дм3 .Магний, минерализация және сульфаттарнақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
тұстамаКаратерень ауылы (су бекетінен)	4 класс	Минерализация– 1470,148мг/дм3, сульфаттар - 432мг/дм3, магний – 42,69 мг/дм3.Сульфаттар, минерализация және магний нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Арал теңізі, Арал қ., Көкарал (су бекетінен)	суының температурасы 20,2ºС, сутектік көрсеткіштің орташа мәні 8,2, суда еріген оттегінің концентрациясы 4,76 мг/дм3, ОБТ5 орта есеппен 1,3 мг/дм3, ОХТ – 14 мг/дм3, қалқыма заттар-9 мг/дм3, минерализация –1391,267 мг/дм3, мөлдірлігі – 21 см, иісі 0 балл.	

Қосымша 3

Кызылорда облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

№	Ингредиентердіңатауы	Өлшем бірлігі	Қыркүйек 2022 ж
			Арал теңізі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	20,2
3	Су деңгейі		40,66
4	Қалқыма заттар	мг/дм3	9
5	Сутегі көрсеткіші		8,2
6	Еріген оттегі	мг/дм3	4,76
7	Мөлдірлігі	см	21
8	Су иісі	балл	0
9	ОБТ5	мг/дм3	1,3
10	ОХТ	мг/дм3	14
11	Гидрокарбонаттар	мг/дм3	183
12	Кермектік	мг/дм3	9
13	Минерализация	мг/дм3	1391,267
14	Натрий + калий	мг/дм3	539,014
15	Құрғақ қалдықтар	мг/дм3	1539
16	Кальций	мг/дм3	120
17	Магний	мг/дм3	36,62
18	Сульфаттар	мг/дм3	372
19	Хлоридтер	мг/дм3	140,63
20	Фосфаттар	мг/дм3	0,10
21	Жалпы фосфор	мг/дм3	0,15
22	Нитритті азот	мг/дм3	0,004
23	Нитратты азот	мг/дм3	0,08
24	Жалпы темір	мг/дм3	0,14
25	Тұзды аммоний	мг/дм3	0,08
26	Мыс	мг/дм3	0,003
27	СПАВ	мг/дм3	0,04
28	Ұшқыш фенол	мг/дм3	0,00
29	Мұнай өнімдері	мг/дм3	0,01

Елді – мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары (ШКШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м3		Қауыпты класы
	Максималды бір реттік ШЖШм	орта-тәуліктік (ШЖШо.т)	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 $м^3$	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқымалы заттар (шаң)	0,5	0,15	3
РМ 10 қалқымалы бөлшектер	0,3	0,06	
РМ 2,5 қалқымалы бөлшектер	0,16	0,035	
Хлорлысутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Лүкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлысутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыз СанПин№ ҚР ДСМ-70)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңке	СИ ЕЖК, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖК, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖК, %	›10 ›50

Мемлекеттік органдарды тұрғындар қоғамдастығын ақпараттандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667–2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға, баяндауға және мазмұндауға қойылатын жалпы талаптар.

Су пайдалану санататры (түрлері) бойынша су пайдалану сыныптарын саралау

Суды пайдалану санатты (түрі)	Назначение/тип Очистки Тазарту	Суды пайдалану сыныптарыКлассы водопользования

	мақсаты/түрі	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып
Балық шаруашылығы	Албыртбалық	+	+	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	-	-	-
Шаруашылық-ауызсуменжабдықтау	Қарапайым су дайындау	+	+	-	-	-
	Дағдылы су дайындау	+	+	+	-	-
	Қарқынды су дайындау	+	+	+	+	-
Рекреация		+	+	+	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-
	Картадатұнбалау	+	+	+	+	+
Өнеркәсіптік:						
технологиялық мақсатта, салқындату үрдісі		+	+	+	+	-
гидроэнергетика		+	+	+	+	+
пайдалықазбалардыөндіру		+	+	+	+	+
көлігі		+	+	+	+	+

Су объектілерінде су сапасынжіктеудің бірыңғай жүйесі(ҚР АШМ СРК 09.11.2016 жылғы №151 бұйрығы)

Топырақтағыхимиялықзаттардыңшектірұқсатетілген концентрациясы (бұданәрі - ШРК)

№ п/п	Заттың атауы	ШРК мәні фонды ескере отырып мк/кг топырақ (кларк)	Шектеу индикаторы
1	Хром	6,0	Жалпы санитарлық
2	Мыс	3,0	Жалпы санитарлық
3	Қорғасын	32	Жалпы санитарлық
4	Мырыш	23	Транслокационный
5	Кадьмий	-	

Қоршаған орта қауіпсіздігініңгигиеналықстандарттары (ҚазақстанРеспубликасы Денсаулықсақтауминистрінің2004 жылғы 30 қаңтарындағы N99 және ҚР қоршаған ортаны қорғау министрінің 27.01.04 №21-п бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі*

Нормаланатын шамалар	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына орташа 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв – тен артық емес

** Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге Санитарлық-эпидемиологиялық талаптар*

«КАЗГИДРОМЕТ» РМК ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН ЖАЙ:

ҚЫЗЫЛОРДА ҚАЛАСЫ
БӨКЕЙХАНКӨШЕСІ51А
ТЕЛ. 8-(7242)-23-85-73

E MAIL:INFO_KZO@METEO.KZ